

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФАХ»**

«Оркестрові струнні інструменти»

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Фах» входить до циклу обов'язкових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки. Процес вивчення дисципліни «Фах» спрямований на розкриття індивідуальних творчих здібностей здобувача фахової передвищої освіти, на його самореалізацію шляхом напрацювання комплексу виконавської майстерності задля втілення власних художніх намірів.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральні компетентності (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 20, Курси I–IV, Семестри I–VIII, загальний обсяг — 600 годин, з них індивідуальних — 294 години, самостійних — 306 годин. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 12, Курси I–III, Семестри I–VI, загальний обсяг — 360 годин, з них індивідуальних — 218 години, самостійних — 142 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Фах» є поетапна професійна підготовка висококваліфікованих фахівців-виконавців, які протягом свого навчання повинні оволодіти педагогічною та виконавською майстерністю, необхідною для самостійної творчої діяльності як артистів оркестру, камерних виконавців, викладачів закладів освіти тощо.

Програмні результати навчання (РН).

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 3 Грати на музичному інструменті артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Дисципліна «Фах» вивчається протягом усіх років навчання. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання, отримані на попередньому освітньому рівні - початкової спеціалізованої музичної освіти. «Фах» безпосередньо пов'язаний з такими дисциплінами, як «Теорія музики», «Педагогічна практика», «Оркестровий клас», «Виконавська практика» тощо.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Заняття з дисципліни «Фах» будуються на основі індивідуальної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням індивідуальних можливостей здобувача фахової передвищої освіти та завдань, які ставляться перед ним. Кожного семестру протягом перших років навчання здобувач повинен опанувати певну кількість (визначається цикловою комісією) різних за жанрово-стильовими характеристиками творів. Протягом останнього року навчання відбувається підготовка програми іспиту підсумкової атестації. В робочих програмах, що зберігаються на циклових комісіях, вказані орієнтовні програми тематичних блоків, які є обов'язковими.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Фах» реалізується у вигляді індивідуальних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. У процесі роботи над художньо-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - індуктивно-дедукційні,
 - репродуктивні,
 - проблемні,
 - інтерпретаційні,
 - постановочно-аналітичні.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контрольні заходи включають поточний, семестровий та підсумковий контроль і проводяться у формі сольних виступів. Вимоги до контрольних заходів розробляються цикловими комісіями. До основних форм поточного,

семестрового та підсумкового контролю відносяться: прослуховування індивідуальних програм, що включає виконання технічного матеріалу та читання нот з листа; прослуховування програми академічного концерту, презентація анотацій; прослуховування програми семестрового іспиту, що проводиться з метою оцінки результатів навчання за семестр.

Підсумкова атестація у формі екзамену здійснюється з метою підведення підсумків даного навчального курсу та представляє собою виконання творів у обсязі, визначеному кожною цикловою комісією.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»)

Курс передбачає індивідуальну та самостійну роботу. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Пилип О. Історичні передумови створення методичних засад навчання гри на скрипці в Україні. Український державний університет ім. М. Драгоманова, вип. 30. 2023. С. 141–149.
2. Кравченко О. Виконавська інтерпретація сучасної української скрипкової музики 2021.
3. Макаревич М. Музична Україна. 12 українських композиторів XX–XXI ст. К.: Видавництво ІРІО, 2024. 60 с.
4. Пашковська М. О.. Актуалізація темброобразу альту в пізній творчості композиторів XIX–XXI століть : докт. філософії : спец.. 025 Музичне мистецтво / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків, 2024., 203 с.
5. Удовиченко Твори для альту українських композиторів XX-XXI ст.: виконавський аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 51, том 2. 2022. С. 87–96.
6. Флуд А. Еволюція віолончельного виконавства: Західна Європа та Україна XVI–XVIII ст. Львів, 2024. 190 с.

Додаткова

1. Гребнева І. В. Формування скрипкового стилю в Concerti grossi А. Кореллі : автореф. дис. канд. мистецтвознавства. Харків, 2014. 21 с.
2. О. Корчова Європейське альтове мистецтво першої половини XX століття: виконавська практика та композиторська творчість : дис.... канд. мистецтвознавства, спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НМАУ імені П. І. Чайковського. К., 2019. 216 с.

3. Данченко Н. Специфіка комунікації у квартетній творчості французьких композиторів кінця XIX – першої половини XX століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2011.
4. Єргієв І. Артистичний універсум музиканта-інструменталіста кінця XX – початку XXI століття :дис. ... д-ра мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НМАУ ім. П. І. Чайковського. К., 2016. 450 с.
5. Кречко Н. Музичне мистецтво України (питання історії, педагогіки, виконавства). Колективна монографія. К. : Видавництво Ліра, 2020. 204 с.
6. Лучанко О. Жанр контрабасового концерту в музично-історичному процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. мистецтвознав.: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / ЛНМА ім. М. В. Лисенка. Львів, 2008. 18 с.
7. Мужчиль В. С. Акустична структура інструментального звукоутворення в музиці XX століття: струнно-смичкова група : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2013.
8. Раков Л.В., Вчитися, знати, вміти. Про виконавство та викладання гри на смычковому контрабасі. 2010.
9. Сумарокова В. Концерт для віолончелі з оркестром М. Скорика як об'єкт інтерпретації. *Мирослав Скорик*. К.: *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*, 2000. Вип. 10. С. 101–107.
10. Angermüller, R. Weigl The New Grove dictionary of music and musicians / ed. by S. Sadie. – 2-nd ed. [Далее – New Grove]. London, 2001.
11. Antonio Stradivari [Electronic resource] // Cozio. Essential reference for fine instruments & bows. New York : Tarisio Auctions, 2012.
12. Campbell, M. The great cellists. London : Robson Books, 2004.
13. Carpinteyro, E. Pedagogical Aspects in David Popper's Four Cello Concertos : Doctor of Musical Arts dis. Univ. of Cincinnati. Cincinnati, 2007.
14. Gagnon, M.-E. The influence of the French cello school in North America : A Doctoral Essay (Doctor of Musical Arts dis.) Univ. of Miami. Coral Gables, 2005.
15. Gerber A. Critical success factors in cello training (a comparative study) : PhD Music (Performance Practice) Goldsmiths College ; Univ. of London. London, 2008.
16. Kennaway, G. W. Cello techniques and performing practices in the nineteenth and early twentieth centuries : Ph. D. dis. Univ. of Leeds – Leeds, 2009.
17. Piatigorsky, G. Cellist : The autobiography of Gregor Piatigorsky (1903–1976) : Ch. 29. [Electronic resource] Internet Cello Society. 2011.
18. Raychev, E. D. The virtuoso cellist-composers from Luigi Boccherini to David Popper: a review of their lives and works : A Treatise ... of Doctor of Music Florida State Univ. Tallahassee, 2003.
19. Shen, F.-Y. A Pedagogical and Analytic Comparison of Auguste Franchomme's Twelve Caprices, Op. 7 and Alfredo Piatti's Twelve Caprices, Op. 25 : Doctor of Musical Arts dis. Univ. of Cincinnati. Cincinnati, 2009.

20. Strother, L. The Cello Suites of Bach and Britten: History, Form and Performance : A Thesis ... for the Degree of Bachelor of Arts Wesleyan Univ. Middletown, 2011.
21. Venturini, A. M. The Dresden school of violoncello in the nineteenth century : Master of Musical Arts dis. Univ. of Central Florida. Orlando, 2009.
22. Beethoven, L. Sonatas for Violoncello and Piano : Urtext / crit. B. Cooper, J. Del Mar. Kassel : Bärenreiter, 2004.
23. Massau, A. Cours preparatoire de Violoncelle : I Partie Bruxelles : Schott, 1888.
24. String Methods for Beginners — Selim Giray, Routledge, 2020.
25. Journal of the American Viola Society (JAVS), вип. 36–37, 2020–2021.
26. Aabergю М. Virtual Teaching in the Applied String Studio During Shelter in Place (практики та технології онлайн-навчання для альт), journals.sagepub.com, 2023.
27. Practical Viola Method. Видавництво: Carl Fischer Music, 2024

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. <https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39>
2. <http://dspace.nbuv.gov.ua/>
3. <https://imslp.org/>
4. <https://lib.odma.edu.ua/genre/0c003963-f292-44ae-8278-169aaffc1d6e/p/0>